

Flere sosialarbeidere i helse- og omsorgstjenestene.

De siste ukene har det vært massivt søkelys på eldreomsorgen i Norge etter at NRK Brennpunkt i sitt program «Omsorg bak lukkede dører» har filmet med skjult kamera. Filmingen har foregått hjemme hos folk som har behov for hjemmetjenester og på et sykehjem i Larvik. Eldre og hjelpetrequende mennesker som er avhengig av bistand er prisgitt ansatte som har alt for mye å gjøre. Vi hører om kritisk lav bemanning, høyt sykefravær, stor grad av turnover, varierende stillingsbrøker og ansatte som opplever at de ikke har mulighet til å gi gode nok tjenester og det stell og pleie som den eldre er i behov av. At ansatte innenfor eldreomsorg har mye å gjøre og ikke rekker å følge opp den eldre godt nok er vel egentlig ikke nytt? Dette har ansatte over lengre tid varslet ledelse og politikere om. Det som er nytt er at det vises på TV i beste sendetid, og at konsekvensen for pasienten tydeliggjøres via skjult filming. Men det er ikke bare i eldreomsorgen man opplever at ansatte har altfor mye å gjøre, også i andre helse- og omsorgstjenester varsles det om knapphet på ressurser.

Norge eldes i raskt tempo. Allerede i 2030 vil det være flere eldre enn barn i befolkningen, ifølge SSB. På grunn av høyere levealder blir det anslått at det i 2060 vil stå kun to personer i yrkesaktiv alder bak hver person i pensjonsalder, mot fire yrkesaktive per eldre i dag. Det er ingen tvil om at vi i Norge lever lengre, har mer sammensatte helseutfordringer, samtidig som vi mangler alle typer helsepersonell for å imøtekomme det økende behovet i befolkningen.

I begynnelsen av februar la Helsepersonellkommissjonen frem sin rapport om kompetansebehovet i helse- og omsorgstjenestene frem mot 2040. Her ble det tegnet et mørkt bilde og vist til hvordan fremtidens helse- og omsorgstjenester står ovenfor store utfordringer når det gjelder rekruttering. Det vil ikke være nok helsepersonell til å håndtere den kommende eldrebølgen, med den oppgavedelingen vi praktiserer i dag. Det blir færre ansatte per pasient i årene som kommer. For de ansatte i helsetjenestene, som allerede løper skoa av seg, kan det virke provoserende at man får høre at vi ikke kan løse utfordringene med å få flere ansatte, for det er et faktisk behov for økt bemanning og kompetanse flere steder.

Helsepersonellkommissjonens rapport må tas på dypeste alvor! Utviklingen i befolkningen tilsier at vi må gjøre kraftfulle endringer. Tida er inne for å slippe til flere yrkesgrupper. De ulike profesjonsgruppene i FO kan være en del av løsningen. Vi mener at flere sosialarbeidere i helse- og omsorgssektoren kan bidra til en bedre oppgavefordeling og at det finnes et stort ubrukt potensial i å gi de sosialfaglige profesjonene mer plass innenfor disse tjenestene.

Vi trenger et krafttak i helse- og omsorgstjenestene, og spesielt i eldreomsorgen, der ansatte er overarbeidet og og avdelingene underbemannet. Det er behov for mer heltid, flere ansatte på jobb og en bedre oppgavefordeling. Flere fagfolk må bidra med sin kompetanse dersom vi skal klare å håndtere personellutfordringene i helse- og omsorgstjenestene i fremtiden.

Vi må fordele oppgavene bedre når helsetjenestene sier fra om sprengt kapasitet. Ved å ansette sosialarbeidere i helsetjenestene frigjør man andre ansatte til å gjøre helserelevante oppgaver. Slippes sosialarbeiderne til, får pasientene en mer helhetlig oppfølging. Det handler om å bruke rett kompetanse på rett sted. Pasienter, det være seg unge eller eldre, er mer enn

bare kropp, diagnoser og medisinsk behandling. Når vår fysiske helse svikter, setter det i gang en dominoeffekt av relasjonelle, praktiske og økonomiske problemer. Hvem snakker med pårørende? Hvem passer katten mens pasienten er innlagt? Hvem kommuniserer med Nav?

Sosialarbeideren er utdannet til å ivareta de sosiale behovene, mens helsepersonell skal gjøre folk friske. Ved å la sosialarbeiderne jobbe psykisk og sosialt så kan vi frigjøre verdifull tid slik at helsepersonell kan bruke sin spisskompetanse der det er mest effektivt. En del pasienter har økonomiske utfordringer, psykiske plager eller lite sosialt nettverk. Sosialarbeiderne ser sammenhengen mellom sosiale problemer og diagnoser, og vet at det ene mange ganger kan lede til det andre.

En av løsningene som belyses i Helsepersonellkommisjonen rapport er bedre bruk av tilgjengelig kompetanse gjennom god oppgavedeling. Knapphet på helsepersonell gjør at det er viktig å være mer bevisst på hva personellet skal gjøre og ivareta i løpet av en arbeidsdag, kommer også tydelig frem i rapporten. Ansatte kan fortelle at de bruker mye tid på gjøremål som egentlig kunne og burde vært ivaretatt av andre faggrupper. Et viktig moment vil da være at man gir oppgaver til annet personell der helsefaglig kompetanse ikke er nødvendig. Det må være lov å undre seg på hvorfor vi ikke fordeler oppgavene bedre når helsevesenet over tid har rapportert om sprengt kapasitet?

FO er fagforeningen for sosialarbeidere og vi organiserer barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Våre profesjoner står klare til å rykke inn i de kommunale helse- og omsorgstjenestene og på sykehusene, med vår sosialfaglige kompetanse.